

Posudek na magisterskou práci Marie Šárové

Téma: Obnova augustiniánského laického společenství v Čechách po roce 1989

Studijní obor: Křesťanská humanitární a pastorační práce - diakonika

Magisterská práce Marie Šárové věnovaná augustiniánskému laickému společenství je rozsáhlá, má 122 stran a je rozdělena do třech částí, první je věnována dějinám a spiritualitě augustiniánů, druhá laické augustiniánské komunitě v Itálii, se speciálním důrazem na dobu II. vatikánského koncilu, třetí a nejrozsáhlejší část laické augustiniánské komunitě v Čechách. Tato část detailněji mapuje měnící se politicko-církevní kontexty ve 20. století, a zahrnuje výrazně větší práci s písemně zaznamenanými rozhovory. Práce je opatřena poznámkovým aparátem a bibliografií o 7 stranách, která zahrnuje české, italské a anglické prameny.

V úvodu autorka vysvětluje, proč využívá hermeneutiku k porozumění proměnám uvnitř augustiniánského společenství a jak v práci k sobě vztahuje širší dějinný kontext, dějiny společenství a zaznamenané rozhovory vztahující se ke konkrétní zkušenosti a žité praxi členů tohoto společenství. Jako cíl práce si autorka stanoví porozumět lépe obnově, jejím důvodům, možným obsahům a jejímu významu, a to právě na základě detailního studia jednoho konkrétního mezinárodního společenství. V úvodu je dále vysvětlen rozdíl mezi původní koncepcí práce, která více akcentovala srovnání české situace, kde byla tradice zasvěceného života v dobách komunismu narušena, a italské situace, kde se tento život utvářel bez přímé zkušenosti ateistického režimu. Covidová pandemie autorce znemožnila cestu do Itálie, práci v tamních knihovnách a archivech i přímé rozhovory se členy společenství. Toto omezení se zčásti projevilo i v českém kontextu. Přesto autorka našla alternativní způsoby komunikace a zahrнула nejen práci s prameny, ale i s osobními výpověďmi, byť na základě korespondence.

První část nabízí obecnou charakteristiku augustiniánů, charakterizuje jejich vztah k postavě sv. Augustina, načrtává jejich dějiny a základní principy spirituality i organizace života. Hlavní důraz je přitom položen na sekulární augustiniány. Kapitola je přehledná, ale vychází z poměrně střídmého množství pramenů, což je částečně dáno omezeními, o nichž autorka mluvila v úvodu.

Druhá část vychází zejména z materiálů od laické komunity ve Viterbu, a je doplněn o souhrn informací z dokumentů a dopisů představených dalších italských komunit. Kapitola nabízí základní přehled italských komunit, pak odbočí k obecné charakteristice italské společnosti a církve před II. vatikánským koncilem. Zvláštní pozornost je věnována období fašismu a vyrovnávání se s ním. Ukazuje, jak Vatikán reagoval na tuto krizi, jakou politiku volil během války, a jaký dopad jeho rozhodnutí měla na praktický náboženský život. Tato rozsáhlá témata jsou pojednána jako základní kontext pro porozumění změnám, které přinesl II. vatikánský koncil, a následně tomu, jak koncil upravil postavení laiků v církvi. Na příkladu augustiniánského společenství pak autorka ukazuje, že koncilní reformy nebyly vnímány pouze pozitivně. Dokládá, že relativizace autorit vedla na konci 60. let k pozvolnému rozpadu některých laických sdružení, včetně augustiniánských komunit. 80. léta pak charakterizuje jako období obnovy, kdy augustiniáni dali velkou svobodu jednotlivým komunitám, aby uzpůsobily podobu svého života místní situaci. Odtud se pak

dostává k tomu, že v současné době tato reforma je již neuspokojivá, a podle současných pramenů a rozhovorů, vyžaduje další aktualizaci. Zejména na základě Belliniho práce *I laici agostiniani Italiani*, pak načrtává hlavní důrazy, které by nová obnova měla vzít v potaz.

Třetí část představuje paralelní zkoumání v českém prostředí, se zdůrazněním jeho jiného historického, politického a církevního kontextu. Stopuje základní zlomy ve vztahu církev-stát ve 20. století, věnuje se vývoji české religiozity, a do těchto souvislostí staví dějiny české větve laického společenství augustiniánů. Věnuje se detailně augustiniánskému klášteru sv. Tomáše na Malé Straně, augustiniánskému opatství v Brně a pak sekulárnímu augustiniánské společenství po roce 1989 působícímu v celých Čechách. Najdeme zde další vsuvku, v níž jsou vykresleny předchozí dějiny společenství, od roku 1580. Aktivita P. Víta Marečka a dokumenty o další činnosti mají spíše kronikářský styl. V textu jsou zahrnuty i stanovy společenství, i informace o tom, kdo byl jeho pokladníkem... Rozlišení mezi informacemi, které jsou pro téma práce důležité, a které méně nebo vůbec důležité, často chybí. Tato část ale zahrnuje také anonymizované rozhovory se členy laického společenství, které se týkají smyslu jejich povolání a způsobů, jimiž je v různých obdobích žili.

V závěru se autorka vrací k hlavní otázce, která se v detailech předchozích částí často ztrácela, totiž k porozumění dynamice obnovy. Místo analytické odpovědi znovu opakuje jednotlivé kroky, které podnikla ve druhé a ve třetí části. V závěru mluví o významu společenství pro lidi, kteří se k augustiniánské tradici hlásí.

Jak autorka sama nahlíží, největší význam její práce je kronikářsko-historický. Práce nabízí detailní obraz dějin, struktury a působení laické augustiniánské laického společenství v Čechách a částečně i v Itálii. Práce je popisná, kritické hodnocení se v ní objevuje minimálně. Zaměření na hlavní hermeneuticky orientované téma často zůstává zastřené řetězci expozičních. Přesto je třeba pozitivně ocenit úsilí a velké množství práce, které autorka do díla vložila. Navíc, pracovala v nesnadné době a část zamýšlených úkolů nebylo možné realizovat. Práci navrhuji přijmout k obhajobě a klasifikovat stupněm C.

Otázky k obhajobě:

1. Jak byste od sebe odlišila obnovu a proměny, které přicházejí s novými kontexty?
2. V čem Vám konkrétně v práci pomohla hermeneutika?
3. Je možné mluvit o „nenarušené tradici“? Nebo je tradice vždycky také nějak narušená? Viz srovnání italského a českého příběhu laických augustiniánských komunit.